

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniš porodeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Mi Slovenci in naše pismo.

I.

Od jadranskega morja. [Izv. dop.]

Slovenci, ki na Hrvaško pridejo, postanejo dobri rodoljubi, celo taki, ki doma niso bili narodnjaki. V marsikaterem oziru še Hrvate prekosé, kajti zneblivši se strahljivosti, od doma prinesene soboj, postanejo odločni boritelji za hrvatske pravice in zoper madjarstvo. Čeravno število naših rojakov, k izobraženemu stanu spadajočih v Zvonimirovej zemlji nij veliko, se je vendar njihov vpliv v borbi zoper madjarsko nasilje tako zdaten izkazal, da se ga je Rauch v času svojega banovanja bal in vsled tega posebno na nje prežal, kajti prepričal se je, da Hrvata ali z obljubami ali z groženjem lakše pridobi nego Slovence. Toda eno napako si od Hrvatov taki Slovenci hitro prilaste in ta je, da postanejo enostranski, kakor oni.

Vtopivši se v separatistične težnje kratkovidnega hrvatskega filisterstva, pozabé čisto na Slovanstvo in nemajo druge želje več, nego da bi se Hrvaška postavila na čelo Jugoslavjanstva, pridruživši si Slovence, Srbe in Dalmatince — na Bolgare iz lahko razumljivih uzrokov v svojej skromnosti pozabijo. Omamljeni od taci nazorov ne vidijo drugega, nego samo lepšo stran hrvatskega javnega življenja, napake pa — in teh imajo Hrvatje ogromno veliko — zamolčavajo.

V krogih taci naših rojakov so se menda rodili tisti dopisi iz Zagreba, katere je priobčil „Slovenski Narod“ v št. 149 in 152. in kojim se je pridružil tudi tisti v št. 155. ki puhti od hrvatskega navdušenja.

Kaj pravijo ti dopisi? Novega skoraj nič

in kar je novega, je bolj naivno nego zanimivo. Uže pred desetimi leti so se pojavili v „Slovenskem Narodu“ enaki glasi o istem predmetu z istimi argumenti: zagovorniki našega združenja s Hrvati, bodi si v političnem, bodi si samo v slovstvenem obziru, nam predstavljajo na jednej strani srečo, katero bi mi s tem dosegli, na drugej nas pa strašijo z Italijani itd.

Nam zares preti za naš obstanek ko na rod nevarnost dvojne vrste: ena je znotranja, druga vnanja. Z notranjo, ki nas hoče deloma ponemčiti, deloma poitalijančiti, se borimo uže trideset let, in možemo se ponášati, da z dobrim uspehom, vsaj dozdej. Stala nas je ta borba veliko truda, in veliko ga bode še treba, predno se delo do konca dožene. Orožje naše v tem duševnem boju, je bilo večjim delom naše časnikarstvo, naše slovstvo, tu in tam le tudi živa beseda. S takimi sredstvi smo budili mej našim pctujčenim narodom narodno zavest, in jo še budimo. Vse to se je vršilo v našem domačem jeziku; v jeziku, katerega naš narod govori. Vse tedaj, kar smo dozdej dosegli, imamo pripisati gojenju slovenskega jezika.

Toda, kakor smo uže rekli, veliko dela je še pred nami; veliko se nam bo treba še truditi, dokler dosežemo, kar želimo, kar nam po zakonih narave gré. Treba nam bode še vse naše moči napenjati, da odbijamo napade naših protivnikov, ki tem krutejši postajajo, čim se narodna zavest mej našim ljudstvom bolj širi. Da dosežemo svoj cilj, je treba, da nas naš narod razume, da more čitati naše knjige in naše časnike. Kaj bi tedaj bilo, ako bi mi naenkrat začeli pisati v jeziku, katerega Slovenci, jaz mislim prosti Slovenci, menj razumejo ali ne razumijo? — mi mislimo

v tako imenovanem srbsko-hrvatskem jeziku.

— V kratkem času bi ves vspeh, katerega smo s tolikim trudom v tridesetih letih dosegli, zginil — naši protivniki bi zopet svoj vpliv mej našim narodom ugnjezdili, in naših knjig in novin, pisanih v srbsko-hrvatskem jeziku bi naš narod več ne čital. Naš glas bi postal „glas upijočega v puščavi“. Ta ko bi mi izgubili slovensko zemljo brez zunanjšega sovražnika. Ostanimo tedaj pri našem slovenskem jeziku; ne ujavajmo prememb, kjer jih nij neobhodno potrebno.

Zunanjšega sovraga s tem, se vé, ne bomo odgnali, pa tudi s srbsko-hrvatskim jezikom in celó s združenjem s Hrvaško ne. Kedor bode prišel slovensko zemljo jemati, bode moral potrkati s silno roko na vrata habsburškega cesarstva: imel se bode meriti ne samo z nami Slovenci, ampak z vsemi narodi naše države, tedaj tudi s Hrvati. Avstrijska zastava nam je tedaj boljši porok za naš obstanek, nego bi bila tista fantastična skupina Boetjanov in Aetoljanov, s Delfami in Florencem Mostarom vred, katerej zagrebški dopisnik misli dati ime „Slovinija“ in katera bi se po številu prebivalcev vrstila s Švedijo-Norvegijo. Iz tega se vidi, da je dopisnik jako skromen — lepa čednost v privatnem, neprizanesljiva pregreha v političnem življenju.

Vnanja nevarnost za nas še le tedaj nastane, ako bi bile zmagane avstrijske vojske v boji z jednim ali več vnanjih sovražnikov, kar sicer upamo, da se nikdar ne bo zgodilo, kar pa popolnem nemogoče tudi nij. In za tak nenavadni slučaj nam je treba pripravljati se, da moremo tistemu, ki bi hotel po slovenskeje zemlji svojo pohlepno roko stegniti, nasproti

Listek.

O zedinjenji italijanskega naroda.

(Govor dr. V. Zarnika v ljubljanski čitalnici.)

(Dalje.)

Mazzinijeve in Pellicove ideje so dozorele do 1848. leta toliko, da se je mogel napraviti prvi poskus narodnega osvobojenja, „la prima riscossa“. Bil je takrat Carlo Alberto, kralj piemonteški, ki je razvil zastavo narodnega zedinjenja in osvobojenja, ter pomagal tako revoluciji. Vedeti je pa treba, da je bil ta prvi oficijalni boritelj za narodno svobodo, v prejšnjih letih svojega vladanja strasten despot in črnih, pravo Metternichovo orodje. — Iz početka mu je šlo vse srečno izpod rok, in takrat se je tudi rodil pregovor „Italia fara da se“, to se pravi: Italija je kos sama sebi pomagati! V drugič se je tudi takrat v javnost pokazalo ime Garibaldijevo. Garibaldi, rojen v Nizzi, je bil v svojej prvi

mladosti mornar in šel 16 let star v Ameriko, kjer je služil pod slavnim osvoboditeljem južne Amerike, Bolivarjem, pozneje se je udeležil osvoboditve Uruguaya in Paraguaya, posebno ob bregovih reke Rio de Laplata. Tu se je kot sin romanskega plemena boril za neodvisnost in svobodo španjolskih in portugalskih Kreolov proti trinoštvu matere zemlje Španije in Portugalije. Pri tej priložnosti se je njegovo ime prvokrat slavno imenovalo, se ve da z početka ne ravno pogostoma. Leta 1848 je sestavil tako zvano križarsko legijo („la legione dei crociati“) prostovoljcev, s katerimi je šel v Lombardijo in Venecijo, pozneje pa v Rim, braniti ga proti francoskemu maršalu Oudinotu. Kako hrabro se je tu držal, kaže to, da je bilo moč mesto vzeti še le po 9 mesečnem rednem obleganji regularnej francoske armadi. Tako je postal takrat slaven po cejej Evropi. Pa po kratkem času heroične borbe in slave so kmalu huda vremena nastala. Bitka pri Navari je bila izgubljena, Rim je

bil vzet, in italijanski patrijotje so morali bežati kamor in kolikor so jih le pete nesle, kajti avstrijske armade so iz severa proti središču Italije po vseh kotih pritiskale, in gorje tistemu rodoljubu, kogar so dohiteli. Tudi Garibaldi je moral bežati in s silnimi, nepopisnimi težavami se mu je posrečilo skozi Perugijo in Raveno do jadranskega morja dospeti in potem zopet v Ameriko odkuriti. Njegovo ime je odslej zopet izginilo, in še le leta 1859 z najslavnejšim svitom tako na površje prišlo, da bode na veke z zlatimi črkami v povestnici italijanskega naroda in tudi družih potlačenih narodov zapisano ostalo, — dokler bo v obče še človeškega roda kaj!

Conte Camillo Cavour je stopil l. 1848 prvokrat v javnost, ko je dal Carlo Alberto ustavo (lo statuto). On je bil sin premožnega očeta, ki je bil večkratni milijonar. Imel je le dva sina. Kakor plemenitaž je bil Camillo sprejet v dvorsko službo na dvoru kralja Karla Alberta. Bil je „page“, in kot tak je

stopiti in z odločno besedo zaklicati mu: „Do tukaj, a ne dalje“, namreč do meje slovenske, čez pa ne. Kako pa se to dade narediti? bode vprašal marsikdo.

Tu je treba da opomnimo, kar je vsakemu znano. Mi nismo samo Slovenci, ampak tudi Slavjani, del 80 milijonnega naroda. Treba je samo, da se ko Slavjani obnašamo, da zapadni svet zve, da kedor nas žali, žli celo Slavjanstvo. Treba je, da svet zve, da mej Slavjani vlada vzajemnost in da brez dovojenja 80 milijonov Slajanovse zdanje teritorialne razmere, tam kjer Slavjani bivajo, ne smejo premeniti. To se bo marsikomu jako fantastično zdelo. Marsikdo se nam bo smijal. Pa to še nij dokaz, da je gola sanjarija, kar tu pravimo. Dolgo let smo bili zasmehovani, ko smo pri vsakej priliki, bodi si z besedo, bodi si po časnikih, slavjansko vzajemnost povdarjali. Ko smo se pred dvema letoma v „Slovenskem Narodu“ oglasili, in pred separatizmom svarivši, slavjanske ideje omenjali, nas je „star naročnik“ ironično hotel zavrniti, ter naše nazore za sanjarije razglasiti, pa še se nij bilo črnilo posušilo, s katerim je dotični članek napisal, je slavjanska ideja pokazala, da nij sanja, ampak gola istina, kar je tu in tam kak slavjanski rodoljub o čarobnej njenej moči pripovedovati drznil se. Moč te ideje je bila, ki je vzdignila pred dvema letoma ruski narod, ki je gnala ruske vojske čez Dunav in čez Balkan, pred Carigrad in do egejskega morja; od te ideje navdušena, je Rusija prinesla tako velikanske žrtve za osvobojenje sorodnih bratov Bolgarov in Srbov. Mi bi mislili, da tako sijajni dokazi bi morali spreobrniti vse tiste, ki dozdej slavjanske ideje nijso verjeli, pa dopisi iz Zagreba nam kažejo, da nij tako. — Dogodbe, ki so se vršile v poslednjih dveh letih pred našimi očmi, bodo rodile druge še večje dogodbe. Z orijentalnim pitanjem je stopilo slavjansko pitanje na dnevni red. Obrisi sence prihodnjih dogodeb se počenja uže kazati. Marsikaj, kar se zdaj še mnogim nerazumljivo zdi, bode morebiti kmalu jasno, in to kar smo zgorej o pomembni slavjanske vzajemnosti za nas Slovence omenili, bi znalo v dovtipnej obliki pred naše oči stopiti prej, nego bi si mislili.

Treba je tedaj opustiti take igrače, kakor nam jih ponujajo zagrebški dopisniki, ter

rajše duhove na resnobne, za naš narodni obstanek odločilne stvari pripravljati. Treba je, da se naš mlajši, izobraženi naraščaj dobro poprime učenja ruskega jezika, o kojega bogatstvu in važnosti nam po tem, kar je bilo iz Budilovičevih in Hellwaldovih spisov o tem predmetu in o ruske literature v „Slovenskem Narodu“ priobčeno, nij treba na dalje govoriti.

Berlinska mirovna pogodba.

(Dalje.)

Art. 31. Kneževina črnogorska sporazumela se bode naravnost z visoko porto zavolj ustanovljenja črnogorskih zastopništev v Carigradu in zaznamovanih krajih otomanske države, kjer se bode pokazalo, da so potrebne.

V otomanskej državi potujoči ali bivajoči Črnogorci poddani so otomanskim postavam in uradom, po občnih temeljnih zakonih mejnarodnega prava in po običajih, za Črnogorce uvedenih.

Art. 32. Črnogorske čete morajo v 20 dnevih od časa izmenjave ratifikacij zdanje pogodbe, ali še preje če mogoče, vse ozemlje zapustiti, katero imajo zvana novih mej kneževine zasedeno.

Tudi otomanski vojaki zapustili bodo v 20 dnevih vse kraje, kateri so zdaj Črnej gori priklopljeni. Dovolj se jim pa vendar še 15 dnij, da bodo šli iz trdnjav in odnesli iz njih vso stvarino in živež, kakor tudi, da bodo napravili zapisnik mašin in vseh drugih rečij, katere se nijso dale takoj odstraniti.

Art. 33. Ker mora Črna gora za novo ozemlje, katero jej je mirovna pogodba priznala, jeden del javnega otomanskega dolga prevzeti, zato bodo zastopniki vlastij v Carigradu v soglasji s porto določili na temelji pravice, znesek tega dolga.

Art. 34. Visoke ugovarjajoče stranke priznavajo neodvisnost Srbije, zvezajoč njo z uveti, naznačenimi v sledečih članih.

Art. 35. V Srbiji se ne sme razlika vere in veroizpovedanja nikomur nasproti staviti kot uzrok izključenja ali nesposobnosti, da uživa meščanska in politička prava, opravlja javne službe, funkcije in česti, ali da izvršuje razna rokodelstva ter industrije, na katerem mestu mu je drago. Svoboda in javno izvrševanje vseh veroizpovedanj zagotavlja se poddanikom Srbije kakor tudi tujcem, in ne sme se postavljati nikakova zapreka hierarhične organizaciji

raznih občin, ali njihovim odnošajem nasproti njihovim duhovnim predstojnikom.

Art. 36. Srbija dobiva v naslednjem odmejenji zadržano ozemlje:

Nova meja sledi zdanjej črti, idoč po potu v dolini Drine od njenega steka z Dravo, ter ostaneta mali Zvornik in Sakar kneževini do Kopaonika, od kogar se na vrhu Kamiluka odloči. Od tod sledi početkom zapadne meji niškega sandžaka čez južno predgorje Kopaonika, čez vrhunec Marice in Mrdar-Planine kar dela raztočje vode mej delom Ibra in Sitnice z jedne in Toplice z druge strani, pri kom ostane Prepolac Turškeje.

Potem se ona obrne na jug na raztočje vode mej Brvonico in Medvedjo, pri kom ves del Medvedje Srbiji ostaje, sledi na vrhuncu Gole-Planine (katera dela raztočje vode mej Kriva-Rjeko z jedne, ter Poljanico, Vjetnico in Moravo z druge strani) do vrhunca Poljanice. Dalje gre preko predgorja Krpine-Planine do iztoka Kojinske v Moravo, prereže poslednjo in stopa zopet na raztočje vode mej potokom Koinkom in potokom kateri se pri Neradovi v Moravo izliva ter dospe planino sv. Ilje nad Trgovičem. Od te točke sledi po vrhuncu sv. Ilje do gore Ključ, ter potem čez točke, ki so v karti s 1516 in 1547 zaznamovane in od Babine gore do gore Crni Vrh.

Od gore Crni Vrh je meja ista, kakor one Bolgarske, to je:

Meja sledi raztočju vode mej Strumo in Moravo čez vrhunec Strešarja, Vilogolo in Mežid-Planine, doseza čez Glačino, Irno, Travo, Darkovsko in Dajnico-Slamino in dalje čez Deščani-Kladanec, raztočje vode mej Sukavo in Moravo, ter gre naravnost čez Stol ter prereže 1000 metrov na severozapadu od vasi Legušu cesto od Sofije v Pirot. Ona se spenja zopet v ravnej črti na goro Radočino, v progi Hodža-Balkana, puščajoč Srbiji vas Dojkinci, a Bolgarskeje vas Senakos. Z vrhunca gore Radočine sledi granica severozapadno čez vrh Balkana čez Čiprovec-Balkan in od Stare Planine do stare istočne meje kneževine Srbije pri kuli Smiljeva Čuka, a od tod sledi starej meji do Dunava, s kojim se pri Rakovici dotika.

Art. 37. Dokler se ne store nove pogodbe, se v Srbiji nema nič premeniti na zdanjem stanji trgovskih zvez kneževine s tujimi vladami. Od robe, koja se bode vozila skozi Srbijo, se ne bode smel pobirati prevozni col.

moral pri dvornih svetkovinah damam „šlepe“ (repe) nositi, ter se je vedel tako nerodno pri tacihi prilikah, da je večkrat katerej na šlep stopil, in jedenkrat ga je jednej celo odtrgal, kar je v poznejših letih sam rad pripovedoval. Spoznal je, da za dvorjanika nema nikacega talenta, in to je bila sreča zanj in za italijanski narod. Zapustil je dvor in jel je marljivo študirati, seosebno narodno ekonomijo. — Družina Cavoura je imela v najlepših krajih ob Ticinu, v Lomelini svoja velikanska posestva. Cavour se je podal na Angleško, učiti se narodnega gospodarstva, kjer je hotel preštudirati politične, socialne in agrarne odnose dežele. — Kar je na Angleškem koristnega zapazil, trudil se je tudi doma na svojih posestvih vpeljati. Njegove kmetije so bile, kar se reče, izgledne („musterwirtschaften“), in od vseh strani so hodili ekonomski njemu na oglede, ker Cavour je imel najboljše mašine in najprikladnejša poljedelska orodja. Ker je bila Metternichova sistema taka, da pod

njo nij mogel nihče prosto dihati, se tudi Cavour nij mogel na političnem polju gibati, a spuščati se v skrivne zaveze in zarote se mu je studilo, ker je bil preveč aristokrat in pravi „gentleman“ v vsakem obziru. Še leta 1848 se je pokazal na političnej areni, ko je ustanovil časopis „Risorgimento“, s katerim je pridobil hipoma velik vpljiv. Stopil je tudi kmalu kot člen ustavne vlade v ministerstvo pod Carlo Albertom. Po bitki pri Novari leta 1849 v sušču je odstopil Carlo Alberto prostovoljno, a ne iz žalosti, da njegova stvar nij prodrila, ampak zavoljo tega, da bi njegov sin dobil ugodnejše mirovne pogoje od Avstrije, kajti bal se je, da bode moral Lomelino Avstriji odstopiti. To ga je največ gnalo k temu, da je prestol popustil.

Njegov naslednik Viktor Emanuel je bil takrat 28. let star in kakor je oče želel, dobil je sin boljše mirovne pogoje; odvzelo se mu nij nič dežele, niti nij Avstrija z vso odločnostjo zahtevala, da se ustava odpravi. Bil

je nekoliko tednov po bitki pri Navari krasen spomladansk dan 1849. leta, ko se je delalo o pripravah za sklepanje definitivnega miru. Počil je bil glas v mestu Turinu, ka se tudi o tem plete, da se ustava odpravi. V tej velikej nevarnosti so se sešli imenitni in veljavni možje, mej njimi tudi grof Cavour, ter so šli v sijajnej deputaciji k mlademu Viktor Emanuelu, in mu v dostojnih besedah po govorniku grofu Cavourju svojo bojazen zaradi odprave ustave izjavili. Takrat se je pokazal Viktor Emanuel, sicer ne posebno nadarjen vladar, značajnega moža, kakor malokater mogotec preteklih in sedanjih časov. K oknu stopivši je pokazal na visoke planine, ko se je ravno solnce upiralo vanje, ter dejal: „Tu so Alpe, — kakor trdno stoje one granitne skale, tako trdno stoji tudi „lo statuto“. Nikoli ne bom, — vsaj tako sem očetu obljubil — deloval proti njegovim nazorom in nikoli ne bom narodu odvzel, kar mu je moj oče podelil. Narodu dana beseda očetova velja tudi sinu,

Imunitete in privilegije tujih poddanikov ter jurisdikcija in konzularna prava varstva, kakor so denes, ostanejo v popolni moči, dokler ne bode s skupnim dogovorom mej kneževino in tujimi vlastimi premenjena.

Art. 38. Kneževina srbska bode ob svojem času substituirana dolžnostim, katere je visoka porta prevzela nasproti Avstro-Ogerske, kakor tudi družbi za promet železnic v evropske Turške, v oziru na dovršenje, kakor tudi na priključek in promet železnic, katere ima kneževina na zdaj pridobljeni zemlji še zidati. Potrebne konvencije, da se uredi ta pitanja, sklenile se bodo neposredno po podpisu zdanje pogodbe mej Avstro-Ogersko, porto, Srbijo in v mej njene kompetencije s kneževino Bolgarsko.

Art. 39. Muselmani, ki imajo na Srbiji priklapljenem zemljišči svoja posestva, in koji hočejo zvnaj Srbije živeti, morejo svoje nepremakljive reči si pridržati, ali jih dati tretjemu v oskrbljevanje. Turško-srbska komisija bode imela nalog, da uredi v treh letih vse stvari, ki se ozirajo na prodajo, pridobivanje dobička ali uživanje državne lastine in pobožnih ustanov (vakuf) za račun porte, kakor tudi vprašanja, katera so v zvezi z interesi privatnikov, koji so pri tem v dotiki.

Art. 40. Dokler se mej Turško in Srbsko ne sklene pogodba, bode se s srbskimi poddanimi, ki v otomanskem carstvu bivajo ali potujejo, postopalo po običajnih zakonih mejnarodnega prava.

Art. 41. Srbske čete dolžne so v 15 dnevih od izmenjave ratifikacij zdanje pogodbe izprazniti zemljišče, katero nij zadržano v novih mejah kneževine. Otomanske čete morajo zemljišče, odstopljeno Srbiji, v istem času od 15 dni izprazniti, a dovoli se jim vendar še odlog jednake dolžine, da bodo izpraznili tvrdnjave, ter odnesli iz njih živež in vojni material, kakor tudi zato, da se bode mogel napraviti izpisek (inventar) vseh mašin in družih rečij, kojih nijso mogli naenkrat odstraniti.

Art. 42. Ker mora Srbija prevzeti jeden del javnega otomanskega dolga za nove dele zemljišča, pripoznanega jej po zdanjej pogodbi, zato bodo zastopniki signatarnih vlastij v Carigradu soglasno z visoko porto določili svoto na pravičnem temelji.

Art. 43. Visoke ugovarjajoče stranke priznavajo neodvisnost Rumunije, skladajoč jo z uveti, naštetimi v obeh sledečih članih:

in če tudi smo sedaj k tlam potisnjeni, ne obupajmo! — pride gotovo spet čas, ko bomo vse te tuge in bede pozabili, in ko bo Italija doživela boljše dneve, nego so sedanj!

Te besede so bile tolažilo vsej Italiji in s tem časom se je pričela najnovejša doba povestnice italijanskega zedinjenja! Viktorja Emanuela so imenovali odslej „il re galantuomo“, to je tistega kralja poštenjaka, ki besedo drži. Naj bi bil tudi on konstitucijo odpravil, kakor se je to zgodilo v Napolji, v Toskani in v Parmi, nastala bi bila taka reakcija po celem Italiji, da ne bi bila narodna ideja nikacih zaveznikov v mogočnih krogih imela in brez teh gotovo ne bi bila vspela v tako kratkem času. Pa vse pretnje od avstrijske strani, vsa hvala in vse obljube nijso mogle značajnega kralja premotiti. Dejal je, sramota bi bila za me, da bi sin tega ne držal, kar je narodu njegov oče predhodnik obljubil.

(Konec prihodnj.)

Art. 44. V Rumuniji se ne sme razlika religiozne vere ter izpovedanj proti nikomur postaviti kot uzrok izključenja ali nesposobnosti, da uživa meščanska in politična prava, opravlja javne službe, funkcije in časti, ali da izvršuje razna rokodelstva ter industrije, na onem mestu, kjer se mu ljubi. Svoboda in javno izvrševanje vseh izpovedanj zagotovljeno je vsem poddanikom rumunske države, kakor tudi tujcem, in ne sme se jim stavljati nikaka zapreka ne v hierarhične organizaciji raznih občin, ne v njihovih odnošajih proti njihovim duhovnim predstojnikom. S poddanimi vseh vlastij, trgovci ali družimi, ravnalo se bode v Rumuniji brez razlike vere na temelji popolne enakosti.

Art. 45. Kneževina Rumunija odstopi Nj. veličanstvu ruskemu carju zopet del zemlje Besarabije, odtrganega od Ruske vsled pariške pogodbe od l. 1856, kateri je na zapadu omejen s potom v dolini Pruta, na jugu s potom v dolini odtoka Kilije in istekom Stary Stribula.

Art. 46. Otoki, ki delajo dunavsko delto, ravno tako kačji otoki (sandžak Feldše) z okrožji (cazas) Kilije, Suline, Mamudieha, Izakče, Tulče, Mašine, Babadaga, Hiršove, Küstendje, Medjidje zedinijo se z Rumunsko. Izvan tega dobi kneževina na jugu Dobruče ležeče ozemlje do črte, ki ima svoj pričetek na iztoku od Silistrije, a se neha na Črnem morji na jugu Mangalije. Mejo določila bode na mestu evropska komisija, postavljena za popravek mej Bolgarske.

Art. 47. Vprašanje deljenja voda in ribarstva podvrženo je razsodu evropske dunavske komisije.

Art. 48. Od blaga, ki se vozi skozi kneževino, se ne sme v Rumuniji pobirati nobeden prevoznik col.

Art. 49. Rumunija more skleniti konvencije, da se uredi privilegije in pravice konzulov v oziru njihovega varstva (protekcije) v kneževini. Dobljena prava ostanejo v moči, dokler ne bodo premenjena v skupnem sporazumljenju mej Kneževino ter interesiranimi strankami.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. julija.

Gledé osvojenja Bosne po našej vojski je tedaj vendar le res, — kakor dunajski oficijozni poročajo — da dogovori naših državnikov s turškimi (!) nijso še dogotovljeni, in da zatorej tudi zavoljo tega ne moremo še čez mejo, da si je vojska včas zbrana in čas hiti, in je naših ljudij živo treba doma pri delu.

Kakor v hrvatskih listih beremo, prišel je feldcajgmajster Josip Filipović 20. t. m. v Osjek, in je odšel drug dan v Brod na bosensko mejo. Izvzemši magjarskih regimentov, — pravi „Kroatische Post“ — kažejo vsi polki veliko veselje, iti s pogumom v Bosno.

Iz Kotora se piše v „N. fr. Pr.“, da je bil pri Slanem na hercegovinske meji uže boj mej našimi lovci in bašibozuki. Padlo je 120 turških bašibozukov, ali mrtvih ali ranjenih, a naši vrli lovci (večinoma so Slovenci. Ur.) imeli so le pet ranjenih in jednega mrtvega.

Magjaron okupacija Bosne še vedno srce teži, in z izidom kongresa nijso zadovoljni. Jeden njih vodij, Wahrman, je dejal pred svojimi volilci v Pešti: „Varovanje interesov monarhije se vidi, da nij posrečilo se, obljube Andrassyjeve se nijso izpolnile.“

Vnanje države.

Na Italijanskem se jako močno in izredno nesramno nadaljujejo ščuvanja proti

Avstriji. V Rimu je bil zopet 21. jul. javen shod v teatro Politeama v tem smislu. Predsedoval je Menotti Garibaldi. Govorniki (Imbriani, Fratti, Parboni, Zuccari) so navduševali italijanski narod, naj osvobodi in osvoji naš Trst in Trient, zahtevali so, naj se narod oboroži, protestirali so zoper zadržanje ministra Corti-ja na kongresu, katerega so imenovali suženjski semenj. Čitano je bilo pismo starega Garibaldi-ja, kateri bombastično pravi: „Sužnji imajo pravico svoje verige pretreti, ali Tržačan (?) naskokuje goré. Nekov Parboni je propovedal in naglaševal vojno zoper Avstrijo. Končno se je shod razšel z resolucijo, naj se osvobode vse italijanske provincije od gospodstva tujcev, naj se vpelje občno glasovanje in narodno oboroženje. — Ta italijanska agitacija bi morala vendar našim državnikom misel roditi, da je treba na Primorji naše Slovanstvo zoper italijanizem v spešno in iskreno podpirati. To nijso več šale.

Na Angleškem se liberalna opozicija silno vzdiguje v javnih shodih in govorih proti Beaconsfieldovej politiki osvojenja Cipra in zaščiti Turčije. Dne 19. t. m. je v Cobden-klubu v Grenvichu predsednik Forster ostro prijel politiko angleškega ministerstva, rekoč da angleška vlada, ki je obsojevala in zame-tavala tajne pogodbe, zdaj sama dela tajne pogodbe s Turčijo 4. junija. t. l. ter jemlje turšk otok v posest. Ta angleška pogodba, ki jemlje Turčijo v svoje varstvo, pomenja to, da bode odslej morala tudi Anglija imeti veliko vojsko in se bode morala na suhem boriti. To je jako nemodra in brezskrbna politika Forster dalje meni, da Rusija nema poželjenja Indijo vzeti za sebe in z Anglijo vojevati; zdaj po konvenciji 4. junija pa bode Rusija povod imela zoper Anglijo vojevati v Armeniji. Ta politika naklada Angliji velike žrtve in jo odvrča od vseh narodov. Govornik graja, da se v tej politiki nij parlament povprašal prej.

V centralnej Aziji namerava Rusija neke točke ob Amu-Darji, ki so važne za vojevanje, zasesti. S tem bi se kazalo, da hoče Rusija precej začetki delati proti postavljenju Anglije v Aziji, narejenemu 4. junija.

Na Nemškem se pripravlja postava zoper socialiste, ki bode tako ostra, da prepoveduje vsacemu prej udeležiti se pri kacem koli političnem društvu, predno je vojaško dolžnost popolnem dokončal. — Svoboda kakor na Nemškem, to bode odslej gaslo po Evropi, ošabnim Nemcem gotovo ne na slavo.

Domače stvari.

— (Iz Ljubljane) se nam piše 23. t. m.: Denes za rana je odšlo 300 mož in 1 oficir domačega polka Kuhn št. 17 iz Ljubljane v Sisek. Ta prva pošiljatev ima namen, nadomestiti one vojsake našega polka, ki so dozdej na maršu oboleli in za svojim polkom zaostali. Mej njimi smo opazovali može, ki služijo uže po 8 ali 9 let, ki so svoji gospodarji in večidel poženjeni. Zato je razumljivo, da se je slišalo pred odhodom skoro več joka nego ukanja.

— (Naš ljubljanski butelj „Tagblatt“) marsičesa ne pojmi, in tako tudi ne razumeva, kaj hoté in rekó nekateri dopisi v našem listu o našej zvezi z Jugoslovanstvom, pak se zato postavlja našim bralcem za odvetnika, ter piše v listu ponedeljskem: „Die Leser des „Slov. Nar.“ haben bereits zu wiederholten malen darüber beschwerden geführt, das dieses Journal die eigentliche pflege der slovenischen sprache gänzlich hintansetzt und an stelle der slovenischen sprache die serbokroatische als schriftsprache der Slovenen einführen will.“ — E, dobro bi bilo, ko bi bil „Tagblatt“ za svoje bralce tako skrben, kakor je za naše.

— (Na korist zapuščenim sirotam naših mobiliziranih vojakov.) V našej notici pod tem imenom v večerajšnjem

listu urinila se je pomota. Keglanje se ne prične 20. avgusta, temuč 1. avgusta.

— (Dijaška beseda.) Iz Maribora se nam poroča, da napravijo mariborski dijaki besedo v Ljutomeru.

— (V Cerknici) se odpre s prihodnjim letom tretji razred narodne ali ljudske šole.

— (Ptujška realna gimnazija) je imela koncem zadnjega semestra 90 učencev. Letnega sporočila nismo dobili torej tudi natančnejših dat nemamo.

— (Štajerska učiteljska zveza), pri kateri so udeležena tudi slovensko-štajerska učiteljska društva, ima 6. in 7. septembra svoj občni zbor v Gradcu.

— (Štajersko društvo za varstvo živali) je podelilo ptujskemu učitelju g. F. Robiču društveno častno svetinjo.

— (V zadevi preseljevanja učiteljev) je štajerski deželni šolski svet dal nov ukaz, po katerem se mora učitelj na novo službo preseliti le dvakrat v letu, namreč velikonočni teden in meseca septembra. Stari ukaz, po katerem se je moglo to uže štiri tedne po dobljenem dekretu zgoditi, nema več veljave.

— (Učiteljske službe.) S početkom novega šolskega leta se namešče sledeče službe v mariborskem šolskem okraju, s katerimi je plača po 4. razredu (540 gld.) in stanovanje združeno: V Brezuli, pri sv. Križi, pri sv. Miklavžu, v Framu, pri sv. Jakobu, v Slivnici in v Celnici. Potem podučiteljske službe v Framu, št. Martnu pri Vurbergu in v Spodnji sv. Kunigundi. Prošnje se ulagajo do 20. avgusta.

— (Dezerterji.) Iz Istre poroča hrvaški list, da je 80 avstrijskih oficirjev in podoficirjev italijanske narodnosti Veberovega polka ki se v Istri rekrutira, pobegnili čez mejo v Italijo. — Zopet nov poziv, naj se vendar enkrat uže slovansk element v Istri podpirati začne.

— (Višje blagoslove) bode g. knez in škof ljubljanski delil ta teden, in sicer: 24. subdijakonat, 26. dijakonat in 27. mašnikovo posvečevanje. Subdijakonat in dijakonat bode prejelo 7 gospodov bogoslovcev IV. in štirje III. leta; mej njimi je tudi g. Malenšek, ki je bil kot vojak z našimi lovci onidan odrinil uže v Dalmacijo, pa se je — od presv. cesarja vojaščine oproščen — v nedeljo od ondot zopet povrnil v Ljubljano. Za mašnike posvečenih jih bode zdaj le devet, ker sta dva gospoda (Kregar in Merčun) nekaj tednov premлада in bosta prejela mašnikovo posvečevanje še le 14. avgusta t. l.

— (Poziv.) Zadnja glavna pevška skušnja za občni zbor „Cecil. društva“ bode v sredo ob petih popoldne v Alojznici v 2 drugem nadstropji. Za tiste čestite pevce, kateri mašo „in hon. s Caeciliae“ prav dobro znajo, in bi stoprav v četrtek jutraj v Ljubljano prišli, je posebna skušnja tudi v Alojznici v četrtek ob sedmih jutraj.

— (Družba sv. Mohora.) Imenik letošnjih udov družbe sv. Mohora je sklenjen. Podajemo tu kratek pregled družbenikov po raznih škofijah: 1. Goriška: 72 dosmrtnih, 2587 letnih, vkupe 2659 udov. 2. Krška: 44 dosmrtnih, 2389 letnih, vkupe 2433 udov. 3. Lavantinska: 117 dosmrtnih, 8173 letnih, vkupe 8290 udov. 4. Ljubljanska: 201 dosmrtnih, 9052 letnih, vkupe 9153 udov. 5. Trž.-Koperska: 25 dosmrtnih, 1237 letnih, vkupe

1262 udov. 6. Sekovska: 8 dosmrtnih, 150 letnih, vkupe 158 udov. 7. Somboteljska: 1 dosmrtnega, 101 letnih, vkupe 102 uda. 8. Senjska: 3 dosmrtni, 87 letnih, vkupe 90 udov. 9. Zagrebačka: 6 dosmrtnih, 104 letnih, vkupe 110 udov. 10. Poreška: nič dosmrtnih, 22 letnih, vkupe 22 udov. 11. Videmska: nič dosmrtnih, 14 letnih, vkupe 14 udov. 12. Razne druge: 8 dosmrtnih, 11 letnih, vkupe 19 udov. Vkupe 485 dosmrtnih, 23.927 letnih, vkupe 24.412 udov. Razpošiljatev knjig bode se pričela konec avgusta, in sicer po vrsti, kakor so škofije tiskane v koledarju.

Razne vesti.

* (O ženske odgoji) daje ameriški časopis sledeči nauk: Dajte jim pravo oliko, učite jih več jedil kuhati, prati, ličiti, nogovice plesti, gumbe šivati, obleko sebi delati in vam pošteno srajco. Učite jih kruh peči, in koliko prihranijo zdrave jedi zdravil. Povejte jim, da ima goldinar 100 krajcarjev in da oni štedi, kedor menj porabi kakor prisluži, in da morajo vsi, ki več izdado, obubožati. Povejte jim da jih priprosta čedna obleka bolje oblači, nego svilenka, ako je na upanje kupljena, da je okrogli polni obrazek lepši, nego 50 blelih lepotic; naj se naučijo dobre trdne črevlje nositi. Učite jih računati, da se božja prispejda ne sme čez pas stiskati. Učite jih, ako imate preveč denarja, lepe umetnosti, godbo, slikarstvo, a premislite, da vse to je nepotrebno. Vedo naj, da je boljše se sprehajati nego se na sprehod voziti. Učite jih vso vnanjost zaničevati in resnico govoriti. Povedite jim, da zakonske sreče ne daje možev denar in njegova vnanja olikanost, ampak le njegov značaj. Ako so se vse to naučile vaše hčere, potem pustite se močiti jim, — pravi pot bodo uže same našle.

* (Kako se ljudje pozdravljajo.) V Parizu je zdaj ljudij iz vseh delov sveta. Nek Parizan opisuje, kako se ljudje različne narodnosti pozdravljajo, na sledeči način: Braziljanec položi glavo na trebuh onega, komur velja pozdrav. — Mehikanec dotakne se najprej z roko zemlje, a potem poljubi roko onega, kogar pozdravlja. — Siamec sleče svoje zgorenje hlače, ter jih omota onemu okolo telesa, katerega pozdravlja. — Indijanka iz Malabara odkrije po vsem svoji prsi pri nazdravu. — Prebivalec otokov južnega morja sname si svojo pernat krono z glave, ter jo dene onemu na glavo, katerega pozdravlja. — Ako se srečata dva Araba, delata se tako, kakor bi hotela jedeni drugemu roko poljubiti, a ne smeta v resnici tega storiti. — Prebivalci iz otoka Otahaiti razkrijó si — cel zgórenji del svojega života. — Etiopcec odpaše pas onemu, katerega pozdravlja, ter si ga sebi pripaše. — Prebivalec v Grönlandu pozdravljaó izljubi lice onemu, katerega pozdravlja. — Kafarec pljune v roko onemu, kogar pozdravlja. (Nij preveč okusno.) — Evropec sname z glave svoj cinder. Najbolj prilično pozdravlja prebivalec iz Kalifornije, ker on ne pozdravlja na noben način.

Umrli v Ljubljani.

20. julija: Simon Kalan, sin delavca, 10 m., na cesti v mestni log št. 11, na božjasti.
21. julija: Reza Rugulj, gosaška, 91 l., na sušici. — Herman Košak, sin privatnika, 11 m., na starem trgu št. 16, vsled božjasti.

Tujci.

22. julija:

Evropa: Faro, Br. Gröller iz Trsta.
Pri Simonu: Abeles iz Dunaja. — Ahačič iz Železnikov. — Schiffer iz Dunaja. — Planinec od Save. — Darer iz Trsta.
Pri Maillet: Grobman iz Dunaja. — Carlsbach iz Gradca. — Prinz iz Dunaja.

Loterijne srečke.

Na Dunaji 20. julija: 13. 20. 1. 36. 64.
V Gradci 20. julija: 35. 78. 68. 17. 14.

Dunajska borza 23. julija.

(izvirno telegrafno poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih	64	gld.	30
Enotni drž. dolg v srebru	66	"	40
Zlata renta	74	"	70
1860 drž. posojilo	113	"	80
Akcije narodne banke	832	"	—
Kreditne akcije	259	"	—
London	115	"	50
Napol.	9	"	27
O. kr. cekini	5	"	10
Srebro	101	"	—
Državne marke	57	"	10

Bolnikom na prsih in pljučih!

Oni p. t. kupovalci, kateri vsled objave občin-skega zastopništva v Glognici ddo. 27. januarja 1876 želé dobiti pravi izvrstni moj snežniški zeliščni alop, katerega samo jaz prirejam, naj izvolijo izrično zahtevati

Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Zapečaten originalna steklenica à 1 gld. 25 kr., za povezovanje posebej 20 kr.

Glavna zaloga pri Franji Wilhelmu, lekarnarju v Neunkirchenu.

Zaloga podružniške mogó se najti v večjih inseratih, ki jih prinaša véasi naš list.

Magazinski sluga,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi spričevali in kavcijo najmenj 500 gld. v gotovini, sprejme se takoj pri jednom ljubljanskem trgovcu. — Ponudbe pod „Magazinski sluga“ sprejema opravništvo „Slovenskega Naroda“. (228—1)

Praktikant,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se v prodajalnici z deželnimi pridelki in naročevalnici Moises, Charvat & Neuwirtha v Ljubljani. Pismene ali ustmene ponudbe pošiljajo naj se naravnost imenovane firmi. (227—1)

V najem

se želi vzeti štacuna na Kranjskem, v trgu ali v veliki vasi, štacune poleg cerkve imajo prednost. Ponudbe naj se pošiljajo administraciji „Slovenskega Naroda“ pod: J. K. št. 15 do 1. septembra t. l. (225—2)

Posestvo

se prodaje z ugodnimi pogoji v Dolu poleg Hrastnika v laškem okraju (Bezirk Tüffer), prav blizu cerkve, pripravo za gostilno, prodajalnice itd., — 63 oralov njiv, travnikov, vrta, vinogradov in gozda. Natančneje pojasnila daje gospod

(221—3) Valentin Sabovnik, topivec v Zagorji pri Savi.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebstij za morjevece (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdejujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—57)

Marke Wir empfehlen geschätzt als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—29)

V „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.